

Behoeftebepaling leermiddelen VO

Annemarie Nobel, Laura Boele, Peter van Nieuwkoop

Dit materiaal is onderdeel van de kennisbank van het onderzoekscentrum van Driestar educatief.

Samenvatting	Dit artikel gaat over de behoeftes van docenten in het christelijk VO als het gaat om leermiddelen.
Bronvermelding	Nobel, J.M. et al (april 2019). Behoeftebepaling leermiddelen VO. Driestar educatief – Gouda.
Thema	Schoolvak en didactiek
Plaatsingsdatum	Oktober 2019
Gerelateerde artikelen	-
Trefwoorden	voortgezet onderwijs, leermiddelen, lesmethodes, didactiek, vaardigheden, ict

In cursusjaar 2018-2019 peilden we, in opdracht van Driestar Onderwijsadvies, de behoeften omtrent leermiddelen onder docenten in het reformatorisch VO. De onderzoeksvraag daarbij was:

Welke behoeften hebben docenten en schoolleiders in het christelijk voortgezet onderwijs bij het hanteren en ontwikkelen van leermiddelen en wat is de achtergrond van deze behoefte?

We verspreidden een uitgebreide vragenlijst onder alle docenten van de zeven reformatorische VO-scholen. De vragenlijst werd ingevuld door 236 respondenten, waarvan 203 docenten en 33 leidinggevenden. Uit hun antwoorden blijkt dat het overgrote deel van de docenten behoefte heeft aan een complete methode, die de doorlopende leerlijn bewaakt. Aan minder traditionele werkvormen, zoals thematisch, vakoverstijgend of modulair werken, of verdergaande digitale werkvormen hebben veel minder docenten behoefte. Wat betreft identiteit is de behoefte verschillend onder verschillende groepen docenten; de behoefte is groter onder leidinggevenden dan onder docenten.

Een aantal interessante bevindingen:

- Docenten vinden het belangrijk dat de leerlingen in hun les iets leren voor het leven dan dat ze goede resultaten behalen. Ze menen dit doel echter minder vaak te bereiken.
- 54% van de docenten vindt dat de christelijke identiteit een plaats moet hebben in de methode (en 70% van de leidinggevenden).
- 55% van de docenten gebruikt meestal een klassieke, frontale werkvorm. 43% van de docenten overweegt een andere werkvorm te gaan gebruiken als de methode hen daarbij ondersteunt.
- Van de digitale voorzieningen wordt alleen het digibord grootschalig ingezet (71% vaak, 20% nooit)
- Belemmerende factoren voor de inzet van ICT in de les zijn volgens docenten faciliteiten (65%) en tijd (15%), en volgens slechts enkelen hun onbekwaamheid (4%).
- 96% van de docenten maakt gebruik van een lesmethode
- 95% van de docenten heeft behoefte aan een methode die de doorlopende leerlijn garandeert
Andere sterke behoeftes zijn verdiepings- of verrijkingsmateriaal, bewaken externe kaders/examenniveau en differentiatie.

Uit de data komt naar voren dat docenten sterk de behoefte hebben om ondersteund te worden bij differentiatie, variatie in werkvormen, toetsing en evaluatie. Dit zijn aspecten die middels lesmateriaal gefaciliteerd kunnen worden, maar de manier van lesgeven (het 'hanteren' uit de onderzoeksvraag) is hier van minstens even groot belang. Docenten zouden hierin ondersteund kunnen worden door bijvoorbeeld implementatietrajecten en scholing of coaching.

In het rapport staan verder nog veel deelconclusies op specifieke onderwerpen, die gebruikt kunnen worden voor verder onderzoek en binnen specifieke projecten.

Gespreksvragen voor docenten en leidinggevenden:

- In hoeverre herken je je in de bovenstaande bevindingen? Waar heb je zelf behoefte aan?
- Hoe worden behoeften van docenten en leidinggevenden op jouw school meegenomen bij de keuze voor een nieuwe methode?
- Hoe belangrijk vind je het om ook de mening van de leerlingen te vragen bij de keuze voor een nieuw leermiddel?
- Benoem drie belangrijke zaken voor een methodemaker om rekening mee te houden in het ontwerp van een methode.